

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ III Всеукраїнської науково-методичної конференції

(Шостка, 19 квітня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

С.О. Сінельніков

Шосткинський інститут Сумського державного університету

senya33-2-31@ukr.net

Ціннісні орієнтації - відображення в свідомості людини цінностей, визнаних їм як стратегічних життєвих цілей і загальних світоглядних орієнтирів.

Дослідження проблем ціннісних орієнтацій залишається актуальною, так як кардинальні зміни в політичній, економічній, духовній сферах нашого суспільства тягнуть за собою радикальні зміни в ціннісних орієнтаціях і вчинках людей, що особливо яскраво виражається в перевагах молоді. Проблема розвитку ціннісних орієнтацій має багату історію розвитку. Її вивчали такі філософи, як М. Бердяєв, Н.О. Лоський, А.А. Лосєв, М.Каган; соціологи У.Томас, Ф.Знаменській, М. Вебер; психологи О.М. Леонтьєв, С.Л. Рубінштейн, В.М. М'ясищев і Б.Г. Ананьєв, Л. І. Божович; педагоги В. А. Караковский, В.А. Сластенін, И.Я Лернер, І.Л. Федотенко.

Немов Р.С. під ціннісними орієнтаціями розуміє те, що людина особливо цінує в житті, чому він надає особливого, позитивний сенс.

Е.С. Волков визначав ціннісні орієнтації як свідомий регулятор соціальної поведінки особистості.

Підлітковий і юнацький вік - час інтенсивного формування світогляду, системи оціночних суджень, моральної сфери людини, його переконань і ідеалів. Головний зміст підліткового віку становить його перехід від дитинства до дорослості.

Поява переконань у юнацькому віці свідчить про значний та якісний перелом в характері становлення моральних цінностей.

Наявність позитивних концепцій, в цьому віці, є необхідною умовою позитивного розвитку та адаптації. На думку багатьох дослідників, саме система ціннісних орієнтацій багато в чому визначає формування особистості людини. Здатність до пізнання себе і оточуючих зростаючи у міру придбання підлітком соціального досвіду є тим фактором, який визначає зміни, що відбуваються в системі цінностей.

Найважливішою передумовою успішної самореалізації людини в майбутньому є узгоджена, несуперечлива система ціннісних орієнтацій, яка лежить в основі формування змістовно і хронологічно узгоджених життєвих цілей, і планів.

Події останніх років призвели до того, що у більшості молоді виявляється відсутність будь-якої більш-менш чіткої картини світу, системи цінностей, норм і установок, явні протиріччя в свідомості. Тому нагальною потребою є формування системи виховання і соціалізації сучасної молоді.

Основний зміст ідеальної моделі ціннісних орієнтацій підлітків має включати в себе:

- збереження життя і здоров'я як вищих життєвих цінностей
- першочерговість духовно-моральних опор, таких як щастя, любов, хороша сім'я, майбутнє дітей, дружба, що особливо важливо в умовах нестабільності і життєвого середовища;
- освіту, хорошу роботу і хороше матеріальне становище;
- конкурентоспроможність, прагнення до професійної самореалізації, що будуються на впевненості в собі, підприємливості, самостійності, наполегливості, відповідальності, самовдосконаленні (в умовах появи нових можливостей, посилення конкуренції і вимог до професіоналізму);
- креативність, розвиток своїх здібностей та індивідуальності, збереження духовної незалежності і самоповаги (оскільки в даний час затребувані здатності приймати

нестандартні рішення, створювати оригінальні проекти, критично мислити, відстоювати свою позицію і т.д.);

- активні соціальні контакти і соціальна компетентність, тобто встановлення сприятливих відносин в різних сферах соціальної взаємодії, розширення міжособистісних зв'язків, реалізація своєї соціальної ролі (в даний час затребуване вміння працювати в команді, бачити можливі перспективи кар'єрного росту).

Молодь є одним з найважливіших стратегічних ресурсів будь-якого суспільства, граючи критичну роль у розвитку економіки, культури, політики та інших сферах. Формування позитивних орієнтацій і застосування резерву інноваційної підприємливості молоді з метою соціального відтворення буде стабільним тільки при активній участі в цьому процесі і суспільства і держави. Важливим тут є вдосконалення інститутів соціалізації та підтримання динамічної рівноваги соціокультурного середовища, в якому функціонує молодь з метою досягнення їх узгодженого і продуктивного впливу на процес становлення підростаючого покоління.

Увага до формування цінностей і ціннісних орієнтацій має стати першоосновою будь-якого суспільства. Так як вони визначають сферу людської життєдіяльності, його інтереси, потреби, соціальні відносини, критерії оцінки значущості, які виражаються в моральних ідеалах, установках, що надає для кожної людини особливий життєвий сенс. Цінності є не тільки орієнтиром життя людини, а й виступають в якості механізму соціального контролю для підтримки порядку, демонстрації здорового способу життя.

Список літературних джерел

1. До проблеми формування ціннісних орієнтацій і соціальної активності особистості. Під ред. В. С. Мухіної. М.: Думка, 1989р.
2. Василюк, Ф.Е. Психотехніка вибору 1997р.
3. Хьелл, Л., Зіглер, Д. Теорії особистості / Л. Хьелл, Д. Зіглер. - СПб.: Пітер-Прес, 1997..
4. Белінська Е. П. Я - концепція ціннісних орієнтацій старших підлітків в умовах швидких соціальних змін. 1997р. № 4
5. Горіанов В. П. Групова солідарність і ціннісні орієнтації // Соціологічні дослідження 1997 р.
6. Немов Р. С. Психологія. Підручник для студентів педагогічних навчальних закладів. М.: Владос, 1998 р.
7. Психологія особистості в працях вітчизняних психологів. - СПб: Пітер, 2000.
8. Алексеева, В.Г. Ціннісні орієнтації як фактор життєдіяльності і розвитку особистості / В.Г. Алексеева // Психологічний журн. - 1984. - Т.5. - № 5.
9. Будинайте, Г.Л. Личностные ценности и личностные предпосылки субъекта / Г.Л. Будинайте, Т.В. Корнилова // Вопросы психологии. - 1993. - Т.14. - № 5.
10. Психология личности в трудах зарубежных психологов / сост. и общая редакция А.А. Реана. - СПб: Питер, 2000.